

A hivatalosan elismert magyarság

számomra egy folyamat volt, formáság ugyan, hiszen születésem pillanatától magyar voltam, vagyok, és feltehetőleg halálom után is az maradok, ha csak valami törvényrendelet nem intézkedik annak ellenkezőjéről. Említett magyarosodási folyamatom azzal kezdődött, hogy a személyimbe, születésem után nem sokkal, a hivatalosan beírt Nicolaét az 1990-es években szintén hivatalosan lefordítottam – Miklósrá. Így lettem Nicolaéból Miklós a hajtási igazolványomtól elkezdve az egyetemi diplomámig. Simán ment a névfordítás, a román hatóságok még csak meg sem kérdezték, miért nem jó nekem a Nicolae. Miklósként éltem már meg a Magyar Igazolvány megjelenését – amelyvel, mosolyogtam magamban, amolyan félig-meddig elismert magyar lettem: négy kedvezményes utazásig stb. de így is örültem az igazolványnak. Pedig olyan sokat nem jelentett nekem, mint például annak a székely bácsinak (mutatta a helyi TV magyar adása), aki sírva vette át a könyvecskét, és mondta, neki ez már csak arra jó, hogy eltemessék vele. De arra ugyanvalóst jó, hogy legalább elismert magyarként halok meg – pödört egyet a bajuszán. Rendszeres Domus-ösztöndíjasként (színháztudományi munkámhoz kértem és kaptam az MTA ösztöndíjat) heteket, hónapokat tölthettem Budapesten. Bár csak amolyan „magyar igazolvány”-os magyar voltam, egy pillanatig sem volt ezért kisebbségi érzésem: pontosan úgy, vagy talán még inkább enyém volt a Margit-sziget, a budai vár, a körutak, a Duna, az Üllői út, a főváros, mintha anyaországi magyarként sétáltam volna Budapest utcáin. Utcáimon. 2006. december 5-e egy pillanatig sem keserített el. FIDESZ-es barátom meghívott Miskolcra, mondanánk verseket – feleségemmel, aki szintén színész, színésznő – úgy január táján, alig egy hónappal a bizonyos december 5-ei népszavazás után... Vendéglátóim tekintetéből kiolvastam bizonyos kíváncsiságot: lám, mennyire sért engem, erdélyi magyart, hogy az anyaországiak „leszavazták” magyarságomat. Miközben nagyon kedvesek voltak velünk, mintegy jelezni akarván: ők azért szeretnek minket... És valóban, Miskolc és környékén történt fellépésünk diadalút volt. Győzelem volt, ottlétünk diadal volt, de nem a miénk, erdélyi színészeké: az anyaországi magyarság szeretetének diadalát jelezte az a sok taps, hosszan tartó kézzorítás a primitív, nemzetellenes politikától elhülyítettek ostobasága felett. Amikor megadatott a lehetőség, hogy kérjük mi, „határon túliak”, a honosítást, a magyar állampolgárságot, beadtuk mi is, az egész család a Ma-

gyar Konzulátus által ez ügyben igényelt szükséges iratokat. Az állampolgárság átvétele ünnepélyes keretek között történt – körülbelül húszan (vagy alig többen) voltunk hivatalosak az eskütételre. És ott benn, a teremben, a vidékről érkezett, ünneplőbe öltözött leendő magyar állampolgárok társaságában, furcsa érzés kerített hatalmába: szokatlan volt, és jóleső érzés, hogy a Hivatal ezúttal anyanyelvemen szól hozzám. Mellettem és távolabb tőlem, főleg az idősebb asszonyok könnyeiket törölgették. És amikor átvettem a konzultól a Honosítási Okiratot, akkor éreztem, hogy most már „elismert” magyar vagyok. Hogy eddig a pillanatig magamnak sem vallottam be, csak amolyan „papír” nélküli magyar voltam. Akinek magyarságához, ha netán munkát vállalt az anyaországban, hozzátartozott egy rakás adminisztrációs megkötés, hátrányok és megkülönböztetések sokasága stb. Ami mind azt jelentette, hogy magyar vagy ugyan, de csak amolyan határon túli magyar... A konzul nem hivatalos kérdésére, mely szerint „Most, hogy magyar állampolgárok lettek, kitelepednek az anyaországba?”, azt válaszoltam: nem tudjuk még. Maradtunk. A Házsongárd, gyermekem sírja visszatartott egy vonzóbbnak és talán magyarabbnak ígérkező életforma vállalásától. És aztán – nem öreg korban kell új életet kezdeni... érveltem magamnak, talán gyáván, a helybenmaradás mellett. És a Honosítási Okirat ott pihen íróasztalom fiókjában, iratok és kokárdák, későn érkező képeslapok társaságában... Nem vagyok politikus, annyit értek a politikához, amennyit józanul gondolkodó értelmiségi érthet, de egy tény biztos: az Orbán-kormánynak egyik legjobb döntése volt, hogy a határon túliak – ne legyenek határon túliak. Lelkük legmélyén sem. Bátran mondhatom, sokunk nevében: köszönjük.

Városkép-tér installáció, részlet (2012, bronz, moha, homok, föld)

